

И ето срѣдъ тая тъмна мъгла, паднала надъ българското племе — блѣсватъ отначало слаби, отсетне все по-ярки и по-бодри пламеннитѣ образи на цѣла дружина известни и безименни блѣгари. Свѣтлината на тия образи раздира полека-лека напластения мракъ. Тѣ заговорватъ на свой разбранъ, бащинъ езикъ, тѣ сочатъ на предишния животъ и предишната слава на българското племе. Като гиганти — тѣ раздрусватъ снагата на заспалия гигантъ-народъ, хокатъ го — но не съ омраза, а съ обичъ и грижа, като по-стари братя, и — хокатъ го на свой български езикъ. И когато той се сепва — разбуденъ — тѣ му посочватъ въ дрезгавинитѣ на утрото неговия пжтъ — пжтя на съзнание, на истина и свобода!

* * *

Единъ отъ най-личнитѣ мжже на онова далечно време е дѣдо Петко Славейковъ. Съ пълни шепи сѣдбата е сгрупала въ душата му богатства на мъдростъ, поезия и дѣла — за да ги раздаде той после по своя жизненъ пжтъ на всички съ щедра и любеща ржка. Неговото истинско име е — **Учитель** въ най-възвишеното значение на тая дума. Не сѣячтъ на сухи знания, не смръщениятъ букводъ — а ласкавиятъ учитель на ума и сърдцето, еднакво драгъ и на детето и на стареца. Защото къмъ всички се обръща съ своята щедра и шеговита усмивка. Че своята наука той не е челъ само изъ книгитѣ, а я е изсмукалъ отъ живота. А вѣрата, която е сгрѣввала сърдцето му до сетния чгсъ, е бликнала изъ глѣбинитѣ на голѣмата народна душа. А обичалъ е той народа тъй, както малцина сж го обичали — защото малцина сж го познавали като него. Самиятъ неговъ животъ е цѣла приказка: отъ градъ на градъ, отъ село на село, едновременно и ученикъ, и учитель, свикналъ съ всички тегла и затова още по-безстрашенъ по пжтя си. Още тогава — преди цѣлъ вѣкъ — невръстно чираче, той усѣща безграничната сила на просвѣтата — и безъ университети и дипломи, самоукиятъ сиракъ се изкачва тъй високо, дето други и днесъ още не могатъ да стигнатъ. Но просвѣтата не е била целъ за самия наго: чрезъ своето духовно богатство той е искалъ да просвѣти своя народъ — и така най-добре да му служи. Защото е вѣрвалъ, че само чрезъ просвѣта, чрезъ духовно издигане единъ народъ ще може най-успѣшно да добие своето пълно освобождение.

